

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет романо-германської філології
Кафедра граматики англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(П.І.Б.)

2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Ефективність мовленнєвої комунікації

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність : 035 філологія

Спеціалізація: 035.041. Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Розробник: Морозова І.Б., д.філол.н., проф., професор кафедри граматики англійської мови

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від 31.08.2020р.

Завідувач кафедри Карпенко О.Ю.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від. "31" серпня 2020 р.

Голова НМК

(підпис)

Телецька Т.В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Навчальна програма дисципліни «Ефективність мовленнєвої комунікації» укладена відповідно до:

1. Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

2. Положення про освітні програми в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова

3. Освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Режим доступу: onu.edu.ua

Предметом вивчення навчальної дисципліни є базові засади теорії ефективного мовленнєвої комунікації, а також засоби та методи оптимізації успішності англійської комунікації.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Дисципліна «Ефективність мовленнєвої комунікації» є дисципліною за вибором студента, містить 3 кредити (22 аудиторних години та 68 годин самостійної роботи) та має 2 змістових модулі.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Ефективна комунікація – це процес обміну ідеями, думками та емоціями у діалозі таким чином, що мовець змінює внутрішній світ свого співрозмовника та роблять останнього своїм прихильником. Актуальність курсу пояснюється лінгво-гносеологічною важливістю усіх проблем генерації мовлення, з одного боку, та практичною необхідністю організувати ефективне міжособистісне вербальне спілкування, з іншого. **Метою курсу** є ознайомлення студентів з результатами новітніх досліджень у лані продуктивної комунікації та надання слухачам практичних рекомендацій, як досягти їхньої комунікативної інтенції.

Завдання:

- **Методичні:** узагальнення та систематизація теоретичних знань про англійську мову та теорію комунікації;

- **Пізнавальні:** розширення нормативних відомостей про англійську як іноземну мову та традиції комунікації в англійських країнах;

- **Практичні:** удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутнього фахівця з іноземної мови, додання психологічних та екстралінгвістичних (“позамовні”; країнознавчі зокрема) проблем й труднощів, пов’язаних з англійською комунікацією.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що

передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК09. Здатність спілкуватися іноземними мовами (англійською та німецькою/французькою/іспанською)

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність здійснювати навчально-дослідницьку та/або науково-дослідницьку діяльність на належному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів англійською мовою, державною та іноземними мовами.

СК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів англійською, французькою/німецькою/іспанською та українською мовами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

• **знати:**

- основні теоретичні положення про теорію мовленнєвої комунікації;
- психолінгвістичні механізми людського спілкування;
- основні сучасні лінгвістичні теорії та підходи до аналізу оптимізації мовленнєвого спілкування;
- основні методики оптимізації англійськомовного мовленнєвого спілкування;

• **вміти:**

- на основі спостереження мовленнєвої поведінки мовця обирати найбільш ефективну модель спілкування;
- надавати правильну інтерпретацію комунікативним явищам;
- ілюструвати кожне теоретичне положення конкретними мовленнєвими прикладами;
- працювати з науковою лінгвістичною літературою;

- використовувати теоретичні знання на практиці та під час викладання англійської мови;
- використовувати сучасні методи підвищення ефективності усного та письмового мовленнєвого спілкування.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Speech Efficiency: ABCs

- Тема 1.** Speech Efficiency Vs Speech Effectiveness. Communicative Intention and Its Types.
- Тема 2.** Communicative Tactics & Strategies. Communicative Techniques.
- Тема 3.** Body-Language and Non-verbal Means of Making Your Communication Effective.
- Тема 4.** 7 Cs of Communication.
- Тема 5.** Communicative Noise Vs Communicative Signals. Stress Management.
- Тема 6.** Upward and Downward Communication: Differences and Keys to Success.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Speech Efficiency: Basic Problems and Their Solutions. Outstanding Scholars in the Field of Communication Studies & Their Practical Input

- Тема 7.** Public Speaking: How to Make Your Speech a Success?
- Тема 8.** Male and Female Speech in Contrast.
- Тема 9.** The Secret Code of Lies: Do Not Lie to Me.
- Тема 10.** Speaking Effectively with Different Age Groups.
- Тема 11.** Allan and Barbara Pease / Bill McFarlane / Lillian Glass : A Brief Overview of Their Input into the Theory of Effective Communication.

3. Рекомендована література

Основна

1. Морозова І. Б. Парадигматичний аналіз структури і семантики елементарних комунікативних одиниць у світлі гештальт-теорії в сучасній англійській мові : монографія / І. Б. Морозова. – Одеса : Друкарський дім, 2009. – 384 с.
2. Морозова І. Б. Маска, я Вас знаю? (Функциональные типы вербальной мимикрии в англоязычном диалоге) / И. Б. Морозова // Одеський лінгвістичний вісник: науково-практичний журнал. – Випуск №6. – Спеціальний випуск з нагоди ювілею В.Я Мізецької – д. філол. н., проф., зав. каф. іноземних мов Національного університету «Одеська юридична академія». – Національний університет Одеська юридична академія, 2015. – С. 78-84
3. Морозова И.Б. Психолінгвістическая сущность коммуникативного лидерства: гештальт-анализ / И.Б. Морозова, Е.А. Пожарицкая // Вісник

- Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов». – 2016. – Вип. 84. – С. 17-25.
4. Морозова І.Б. Комунікативно-синтаксичні особливості дитячого мовлення в жанрі інтерв'ю / І.Б. Морозова, Т.-Є. Цапенко // Мова. Науково-теоретичний часопис з мовознавства. – Одеса: «Астропринт», 2017. – № 28. – С. 14-21.
 5. Морозова І.Б. Мовленнєвий портрет комунікативного лідера (гештальт-синтаксичний аспект розгляду) / І.Б. Морозова, О.О. Пожарицька, О.О. Степаненко // Актуальні проблеми філологічної науки: сучасні наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 80-річчю д.філол.н., проф. Таранця В.Г., м. Одеса, 23-24 березня 2018. – Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2018. – С. 98-100.
 6. Морозова І.Б. «Наочно» значить «зрозуміло»: залучення методу наочності у викладанні граматики у початковій школі / Морозова І.Б., Новікова Н.В. // Мова. Науково-теоретичний часопис з мовознавства. – Одеса: «Астропринт», 2018. – №29. – С. 78-84.
 7. Морозова І. Б. Покладемо квіти на могилу Елджернона: гештальт-маркери синтаксичного профайлінгу особистості / І.Б. Морозова // Актуальні питання іноземної філології: наук. журн. – Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. – № 8. – С.214 -221.
 8. Морозова І.Б. Соціальний гештальт личности сквозь призму речевого етикета / І.Б. Морозова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: Зб. наук. праць. – Випуск XX. – Херсон: ХДУ, 2017. – С. 123-136.
 9. Морозова І.Б. Психолінгвістические основы создания позитивного имиджа отрицательного героя // Тэарэтычныя і прыкладныя аспекты этналагічных даследаванняў : зборнік навуковых артыкулаў / пад навук. рэд. : Н.П. Мартысюк – Мінск : БНТУ, 2019. – С. 294-298.
 10. Одеська лінгвістична школа: інтеграція підходів : Колективна монографія / за заг. ред. Ковалевської Т.Ю. – Одеса: ПолиПринт, 2016. – 362 с. – Розділ 3. Лінгвістична інтерпретація сугестивних дискурсів: Морозова І.Б. Мовленнєві сигнали як особлива техніка оптимізації міжособистісного спілкування. – С. 247 – 254.
 11. Morozova I. B. Compliments as a specific methodological approach of optimizing the process of teaching foreign languages / Morozova I. B., Abramova Ie. Yu. // Advanced trends of the modern development of philology in European countries : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2019. – Pp. 136-156 [equal to a Web of Science edition]

Додаткова

1. Белоусов А. В. Основы единой теории мышления. Язык и мышление / А. В. Белоусов. – Тула [б. и.], 2006. – Ч.1. – 864 с.

2. Біскуб І. П. Англомовний дискурс програмного забезпечення як модель мовленнєвої взаємодії людини й комп'ютера: монографія / І. П. Біскуб. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. – 388 с.
3. Кубрякова Е.С. Коммуникативный аспект речевой деятельности. – М., 1986.
4. Морозова И. Б. Структурно-организующая роль простого предложения в различных функциональных стилях и формах общения (на материале современного английского языка) : монография / И. Б. Морозова. – [2-е изд., доп. и расш.]. – Одесса : АО БАХВА, 1998. – 192 с.
5. Морозова И. Б. Коммуникативные типы простого предложения в свете теории информации / И. Б. Морозова // Сучасні дослідження з іноземної філології. – Ужгород : ТзОВ «Папірус-Ф», 2007. – Вип. 5. – С. 317 – 323.
6. Морозова І.Б. Мовленнєвий портрет комунікативного лідера (гештальт-синтаксичний аспект розгляду) / І.Б. Морозова, О.О. Пожарицька, О.О. Степаненко //Актуальні проблеми філологічної науки: сучасні наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 80-річчю д.філол.н., проф. Таранця В.Г., м. Одеса, 23-24 березня 2018. – Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2018. – С. 98-100.
7. Пиз А. Язык разговора / А. Пиз, А. Гарнер. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. – 224 с.
8. Chomsky N. Language and Mind. – N.Y., 1972.
9. Grice H. P. Logic and Conversation / H.P. Grice. – [P. Cole & J. L. Morgan] // Syntax and Semantics. – Volume 3: Speech Acts. – New York : Academic Press, 1975. – P. 41-58.
10. Harley T. A. The psychology of language / T.A. Harley. – Taylor Francis, 2001. – 528 p.
11. Leech G., Svartvik I. A Communicative Grammar of English. – М., 1983.
12. Morozova I. Literary Dialogue: Syntactic Structures and Communicative Leadership / Iryna Morozova, Olena Pozharytska // International Association of Literary Semantics: Keynes College, University of Kent. – Canterbury, United Kingdom, 13-16 August 2014. – P. 23.
13. Morozova I. Handsome Is As Handsome Speaks / I. Morozova, O. Pozharytska // IAFOR; ECAH ECCS Libeuro Euromedia. – Brighton, United Kingdom, 2015. – Pp. 41-54.
14. Morozova I. Hi!, Hallo!, or Good morning? : A Gestalt approach to politeness formulas / Iryna Morozova, Olena Pozharytska // LIAR IV : Manchester Metropolitan University, 12-14 July, 2016. – Manchester, United Kingdom, 2016. – P. 97-98.
15. Morozova Iryna Speech Roles and Games We Play / Iryna Morozova, Olena Pozharytska // Institute of English Studies, School of Advanced Study. – ISLE 5 - The 5th International Conference of the International Society for the Linguistics of English. – London, United Kingdom, 17 – 21 July, 2018. – Pp. 9-10.

16. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / D. Crystal. Cambridge University Press; 2nd edition. – 2003. – 506 p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Методи діагностики успішності навчання

Оцінювання усних відповідей, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку. Види контролю: поточний (15 балів протягом кожного з двох змістових модулів; два модульних тести по 15 балів) та підсумковий (тест та презентація з аналізом комунікативної проблеми та засобами її вирішення у вигляді реферату, проекту, ессе – 40 балів).